

تحلیل محتوای مقالات نشریه "حسابداری و منافع اجتماعی" از آغاز انتشار تا پایان سال ۱۴۰۱

علی مشائی^۱

سیدعباس برهانی^{۲*}

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۵/۰۱ تاریخ چاپ: ۱۴۰۲/۰۶/۲۶

چکیده

هدف: هدف از این مطالعه شناخت ویژگی‌های محتوایی مقالات موجود در نشریه حسابداری و منافع اجتماعی است. روش: این پژوهش توصیفی است و در آن به تحلیل محتوای ۳۶۵ مقاله منتشرشده در ۴۷ شماره از نشریه مذکور بین سالهای ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۱ پرداخته شده است. یافته‌ها: ارزیابی نویسندگان از حیث جنسیت بیانگر این بود که سهم آقایان حدود ۶۷ درصد و سهم بانوان حدود ۳۳ درصد می‌باشد. بررسی نگارندگان مقالات از لحاظ رتبه علمی نشان داد که استادیاران با سهم حدود ۲۲ درصد در جایگاه نخست تولیدات قرار دارند. بررسی وضعیت وابستگی سازمانی نویسندگان مقالات نشان داد که دانشگاه الزهرا بیشترین تولیدات مقاله را در این مجله برعهده داشته است. تحلیل موضوعی مقالات موجود در این مجله حاکی از آن است که حدود ۴۲ درصد از تولیدات در حوزه حسابداری مالی بوده است. نتیجه‌گیری: نتایج حاکی از آن است که آقایان نقشی حدوداً دوبرابری نسبت به بانوان در تولید مقالات این نشریه برعهده داشته‌اند و استادیاران بیشترین تولیدات را نسبت به سایر سطوح علمی داشته‌اند که احتمالاً به علت مسائل مرتبط با ترفیع ایشان می‌باشد. وضعیت وابستگی سازمانی نویسندگان بیانگر این بود که اکثر نویسندگان این مجله به مراکز و موسسات علمی و معتبر کشور وابسته بوده‌اند. ارزیابی نحوه مشارکت علمی تولیدکنندگان مقالات نشان‌دهنده آن است که مقالات گروهی سهمی در حدود ۹۰ درصد و مقالات انفرادی سهمی در حدود ۱۰ درصد داشته‌اند. دانش‌افزایی: بررسی محتوایی این مجله تصویری عینی از شرایط موجود آن را ارائه داده و نیز نمایان‌گر گرایشات موضوعی و نقص‌های احتمالی موجود در مقالات این نشریه می‌باشد.

واژگان کلیدی

تحلیل محتوا، نشریه علمی، مقاله حسابداری، منافع اجتماعی.

^۱ دانشجوی دکتری، گروه حسابداری، واحد قم، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران. (alimashaei2022@gmail.com).

^۲ استادیار، گروه حسابداری، واحد قم، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران. (نویسنده مسئول). (s.borhani1352@gmail.com).

۱. مقدمه

هیچ پژوهشی را نمی‌توان کامل نامید مگر آن که یافته‌های آن به جامعه علمی عرضه گردد و رسانه قابل قبول جهت انتقال نتایج تحقیقات، معمولاً نشریات علمی می‌باشند. در عصر حاضر، مجلات از شاخص‌های توسعه فرهنگی و اجتماعی به شمار می‌روند (زکی، ۱۳۸۵). افزون بر این، مجلات نقش پررنگی را در رشد و گسترش رشته‌های علمی ایفا می‌کنند و نیز، از شاخص‌های مهم ارزیابی وضعیت رشته‌های علمی گوناگون می‌باشند. همچنین از کیفیت و کمیت نشریاتی که در کشور منتشر می‌شوند، به عنوان معیاری جهت برنامه‌ریزی پیشرفت رشته‌های دانشگاهی استفاده می‌شود. مجلات در زمره مهم‌ترین منابع اطلاعاتی قرار دارند و به عنوان یکی از بااهمیت‌ترین منابع زنده حیطه علمی هر کشور شناخته می‌شوند (حبیب‌اللهیان، ۱۳۹۰).

جایگاه نشریات علمی پژوهشی کشور با عنایت به نقش‌های مهم و گوناگونی که ایفا می‌نمایند، نیازمند بذل توجه فراوان و شایسته‌ای است. مجلات مذکور افزون بر این که منبع بزرگ داده‌های علمی و تخصصی مورداستفاده جامعه علمی می‌باشند، مرجع ارزیابی‌های مهمی از جمله سطح علمی کشور و نیز میزانی جهت ارزیابی توانایی علمی-پژوهشی تحصیلات عالی نیز هستند (بمانیان و همکاران، ۱۳۸۷).

در این میان، در حدود نیم‌قرن اخیر، افزایش متون و مستندات علمی به شکلی بوده است که کاربران و سیاست‌گذاران عرصه علم و دانش را در راستای دستیابی و مدیریت اطلاعات با مشکل مواجه کرده است. اعتقاد دانشمندان بر این است که سیاست‌گذاران با درک روابط پیچیده علم، می‌توانند به برنامه‌های حوزه‌های پژوهشی به شکلی موثر دست پیدا کنند (احمدی و عصاره، ۱۳۹۴).

ارزیابی عملکرد علمی به طور مستمر و بی طرفانه و همه‌جانبه، یکی از نیازهای اساسی هر جامعه علمی می‌باشد. بدین ترتیب بررسی و ارزیابی عملکرد مجلات علمی کشور را می‌توان راهکاری تاثیرگذار و علمی در رشد و توسعه سطح کیفی دانش برشمرد (زنگی آبادی و سلطانی، ۱۳۸۸).

جهت ارزیابی عملکرد نشریات علمی می‌توان از روش تحلیل محتوا بهره برد. روش تحلیل محتوا روشی استاندارد است و از مهمترین و پرکاربردترین روش‌های تحقیق در علوم انسانی و اجتماعی به شمار می‌رود. روش‌ها و یافته‌های تحقیقات را با بهره از این رویکرد می‌توان به شکلی منظم و عینی استخراج نمود (ساعی و همکاران، ۱۳۹۴).

تحلیل محتوا، به دنبال عینیت بخشی، کمی کردن و سنجش‌پذیری پیام‌ها از طریق نمادهای مشخص می‌باشد، بنابراین تحقیق پیش رو به دنبال آن است تا با تحلیل محتوای مقالات نشریه حسابداری و منافع اجتماعی، اوضاع مقالات چاپ‌شده در این نشریه را از لحاظ موضوعی، رتبه علمی نویسندگان، جنسیت و وابستگی سازمانی نویسندگان و... نمایان سازد.

به‌طور کلی هدف اصلی این پژوهش، بررسی ویژگی‌های محتوایی مقالات مجله «حسابداری و منافع اجتماعی» می‌باشد که موارد زیر را به عنوان اهداف فرعی این پژوهش می‌توان برشمرد:

۱. تعیین تعداد کل مقالات منتشر شده

۲. بررسی جنسیت، سطح علمی و وابستگی سازمانی نویسندگان مقالات

۳. تعیین گرایش موضوعی مقالات

۴. تعیین میزان مشارکت علمی میان نویسندگان مقالات

۵. تعیین روش‌های تحقیق به کار رفته در مقالات

جهت حصول اهداف فوق، پرسش‌هایی به شرح زیر مطرح می‌گردد:

۱. میزان مقالات منتشر شده در دوره زمانی مدنظر به چه اندازه بوده است؟
۲. توزیع فراوانی جنسیت نویسندگان مقالات به چه میزان بوده است؟
۳. توزیع فراوانی رتبه و سطح علمی نویسندگان مقالات به چه میزان بوده است؟
۴. توزیع فراوانی وابستگی سازمانی نویسندگان مقالات به چه میزان بوده است؟
۵. میزان گرایش‌های موضوعی مقالات به چه صورت بوده است؟
۶. نحوه مشارکت تولیدکنندگان مقالات به چه شکل بوده است؟
۷. در مقالات چه روش تحقیق‌هایی مورد استفاده قرار گرفته‌اند؟

لازم به ذکر است که مجله حسابداری و منافع اجتماعی دانشگاه الزهراء نشریه‌ای است علمی که از تیرماه سال ۱۳۹۰ به صورت فصلی منتشر می‌شود و از سال ۱۳۹۹ رویکرد جدیدی را با توجه به تحولات، پیشرفت‌ها و ظهور پارادایم‌های جدید در حوزه حسابداری و محیط اقتصاد ایران اتخاذ نموده است. با سپری شدن ۱۲ سال از فعالیت این مجله، ارزیابی و بررسی تولیدات آن ضروری به نظر می‌رسد. بررسی محتوایی این مجله تصویری عینی از شرایط موجود آن را ارائه داده و نیز نمایان‌کننده گرایش‌های موضوعی و نقص‌های احتمالی موجود در مقالات این نشریه می‌باشد. این پژوهش می‌تواند، گرایش‌ها، اولویت‌ها و نیازهای پژوهشی آتی نشریه را مشخص کرده و منجر به برنامه‌ریزی بهینه در راستای کاهش نقاط ضعف و افزایش و تحکیم نقاط قوت و متعاقباً پیشرفت و بهبود کیفی این نشریه شود.

۲. مبانی نظری و ادبیات پژوهش

باتوجه به این که مقالات علمی از برترین انواع تحقیقات انجام‌شده در کشور می‌باشند و نیز با عنایت به نقش بی بدیلی که می‌توانند در رشد و گسترش کشور ایفا نمایند، ضرورت و اهمیت بررسی و ارزیابی محتوای این مقالات، یقیناً حائز اهمیت بسیاری است. در میان انواع تحقیقات صورت گرفته در کشور که هر یک به طریقی با بیان مبانی نظری دست به فعالیت می‌زنند، می‌توان گفت برخلاف آنها، بررسی‌های تحلیلی با محوریت قرار دادن همان مباحث و به‌نوعی استخراج محتوا و مفهوم این مقالات، می‌تواند خود داده‌ای جهت کار آیندگان باشد و با توجه به اینکه مقالات منتشر شده در نشریات از مهم‌ترین ارکان رشد و توسعه علوم گوناگون می‌باشند، لذا تحلیل محتوای مقالات به پژوهشگران جهت انجام پژوهش‌های باکیفیت آتی کمک خواهد کرد (قبادی و همکاران، ۱۳۹۵).

شیلدز^۱ (۱۹۹۷) طی تحقیقی با عنوان "تحقیقات حسابداری مدیریت در آمریکای شمالی در دهه ۱۹۹۰"، تحقیقاتی که در زمینه حسابداری مدیریت در ۶ مجله معتبر و مشهور انجام شده بودند را دسته‌بندی نمود. یافته‌های پژوهش حکایت از آن داشت که زیربنایی‌ترین مبانی نظری در پژوهش‌های حسابداری مدیریت، اقتصاد و روش تحقیق اغلب مقالات، تحلیلی بوده است.

باریک^۲ و همکاران (۲۰۱۷) تحقیقی تحت عنوان "رتبه‌بندی مجله‌های حسابداری براساس محورهای موضوعی و روش‌شناسی" ارائه نمودند و به طبقه‌بندی گرایش‌های موضوعی مقالات و نیز روش تحقیق‌های به کاررفته در تولیدات این

¹ Shields

² Barrick

مجلات پرداختند. آنها دریافتند که اغلب مقالات پذیرش شده در برترین نشریات مربوط به حوزه مالی بوده و روش تحقیق اغلب مقالات نیز شامل روش‌های آرشویی و تحلیلی است.

گافی و هارپ^۳ (۲۰۱۷) در تحقیق خود تحت عنوان "مجله پژوهش در حسابداری مدیریت: تحلیل محتوا و تحلیل استنادی ۲۵ سال نخست"، تحلیل محتوای توصیفی و استنادی نشریه پژوهش در حسابداری مدیریت را بین سال‌های ۱۹۸۹ تا ۲۰۱۳ انجام دادند و تولیدات این نشریه را از حیث گرایش موضوعی، روش پژوهش و نظریه‌های موجود در محتوای مقالات دسته‌بندی نمودند. این دو محقق در نهایت دریافتند که استفاده از روش تحقیق‌هایی همچون مروری و میدانی به مرور در این نشریه کم‌رنگ شده است و این در حالی است که روش‌های مذکور بسیار اثرگذارند.

نمازی و تاک (۲۰۲۲) طی پژوهشی به تحلیل حسابداری اسناد به‌جای مانده از هخامنشیان پرداختند. در این تحقیق با استفاده از تکنیک‌های تحلیل محتوا، به بررسی لوح‌های گلی حسابداری یافت شده در بقایای تخت جمشید پرداخته شده است. قدمت این الواح به سال سیزدهم تا بیست و هشتم (۵۰۹ تا ۴۹۴ ق. م) حکومت داریوش بزرگ در امپراتوری هخامنشی برمی‌گردد. یافته‌ها توسعه یک سیستم حسابداری دقیق را نشان می‌دهد که نشان‌دهنده دوگانگی فیزیکی و همچنین دوگانگی اجتماعی است. استفاده از نشانه‌ها برای ثبت، طبقه‌بندی و تجزیه و تحلیل حساب‌ها، ایجاد کنترل و پاسخگویی و تخصیص منابع نشان می‌دهد که سیستم‌های امروزی ما مبتنی بر انتقال دانش در دوره‌های قبلی هستند.

رهنمای رودپشتی و همکاران (۱۳۹۱) در پژوهشی تحلیل محتوای نشریات دارای رتبه علمی-پژوهشی رشته حسابداری در ایران را انجام دادند. یافته‌های پژوهش نمایان ساخت که اغلب مقالات منتشر شده در نشریه‌های حسابداری ایران در حوزه حسابداری مالی بوده و مقالات با موضوع مالی در رتبه بعدی قرار دارند. ضمناً مقالات منتشره در زمینه حسابداری مدیریت سهمی در حدود ۲۲ درصد داشته‌اند و گرایشات موضوعی حسابرسی، مدیریت و حسابداری دولتی در رده‌های بعدی قرار دارند.

نمازی و رجب دری (۱۳۹۷) طی تحقیقی به بررسی اخلاق حرفه‌ای حسابرسی در ایران با استفاده از تکنیک تحلیل محتوا پرداختند. جامعه آماری این تحقیق تمامی مقالات چاپ شده در مجلات پژوهشی و غیرپژوهشی و غیرحسابداری کشور از آغاز کار تا انتهای سال ۱۳۹۵ را شامل می‌شد. یافته‌های تحقیق حاکی از آن بود که تا آخر شهریورماه ۱۳۹۵ تنها ۴۰ مورد مقاله در حوزه اخلاق حرفه‌ای حسابرسی در منتشر شده است. افزون بر این، نتایج نشان داد که ۲۰ مورد مقاله در حوزه اخلاق فردی، ۱۳ مورد مقاله در حوزه اخلاق اجتماعی و ۷ مورد مقاله نیز در حوزه اخلاق اقتصادی و سازمانی دسته‌بندی می‌شوند.

وقفی و همکاران (۱۳۹۹) در تحقیقی تحلیل محتوای مقالات دوفصلنامه حسابداری دولتی از ابتدای انتشار تا پایان سال ۱۳۹۸ را انجام دادند. یافته‌های تحقیق حکایت از آن داشت که انتشار مقالات در فصول پاییز و زمستان بیش از بهار و تابستان بوده است. تولیدات آقایان به طرز مشهودی بیش از بانوان بوده و استادیاران و پژوهشگران دارای مدرک تحصیلی دکتری بیشترین نقش را در تولید مقالات برعهده داشته‌اند. در تولید مقالات تمایل به مشارکت گروهی بیشتر بوده و دانشگاه آزاد و پیام نور بیشترین مشارکت را در تولید مقالات داشته‌اند. بالاترین درصد گرایشات موضوعی، حسابداری تعهدی بوده و نویسندگان از روش تحقیق کیفی و منابع انگلیسی بیشتر استفاده کرده‌اند.

³ Guffey & Harp

نویخت (۱۴۰۰) طی پژوهشی به تحلیل محتوای مقالات علمی حوزه موضوعی مالیات در ایران پرداخت. رویکرد این پژوهش تحلیل محتوای کمی بوده و طی آن، همه مجلات حسابداری، اقتصاد و مالی که در حوزه مالیات اقدام به چاپ مقاله کرده بودند، مورد بررسی قرار گرفته‌اند. یافته‌های تحقیق حاکی از آن بود که ۴۷۸ مورد مقاله با موضوعات مرتبط به مالیات منتشر شده که محققان با مدرک کارشناسی ارشد در ۴۱۹ مورد از آنها نقش داشته‌اند. در میان مراکز علمی کشور، دانشگاه‌های علامه طباطبایی و تهران بیشترین نقش را در تولید مقالات ایفا نموده‌اند. بررسی گرایش موضوع مقالات حکایت از آن داشت که حدود ۱۲ درصد از مقالات در حوزه اثربخشی و کارایی مالیات قرار دارند.

طرخورانی و همکاران (۱۴۰۲) به بررسی جریان محتوایی دوفصلنامه حسابداری ارزشی و رفتاری طی سالهای ۱۳۹۵ تا ۱۴۰۱ پرداختند. نتایج پژوهش حاکی از آن بود که ۳۸۴ نفر در نوشتن مقالات مجله مورد مطالعه نقش داشته‌اند که ۷۶ درصد آنان مرد و ۲۴ درصد زن بوده‌اند. ۹۷ درصد آثار حاصل کار گروهی و ۳ درصد حاصل کار انفرادی هستند. نویسندگان با رتبه علمی دانشیار (۲۸ درصد) بیشترین تعداد مقاله را تولید کرده‌اند. در بررسی وابستگی سازمانی نویسندگان، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات فعال‌ترین دانشگاه و دانشگاه‌های تهران و آزاد اسلامی واحد کرج به ترتیب در رده‌های بعدی قرار گرفته‌اند. بررسی گرایش موضوعی تولیدات حکایت از آن دارد که ۴۵ درصد مقالات در حوزه حسابداری رفتاری، ۲۹ درصد در حوزه مباحث اخلاق در حسابداری و حسابرسی، ۲۱ درصد در حوزه حسابداری توسعه پایدار و ۵ درصد در حوزه حسابداری و حسابرسی اسلامی بوده و پرتکرارترین واژگان عبارتند از «حسابداری»، «اجتماعی»، «اخلاقی»، «رفتار»، «حرفه»، «پاسخگویی» و «عملکرد».

۳. روش‌شناسی پژوهش

تحقیق موجود، پژوهشی کیفی و توصیفی است و با بهره از داده‌های موجود در «نشریه حسابداری و منافع اجتماعی» صورت گرفته است. از تحلیل محتوا به عنوان روش اصلی پژوهش جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده گردیده است. تحلیل محتوا روشی استاندارد است که برای بررسی و شناسایی ویژگی‌های اطلاعات ثبت شده مانند کتاب‌ها، مقالات، وبسایت‌ها و... کارایی دارد (خانی مقدم و همکاران، ۱۳۹۰). جامعه مورد بررسی در این پژوهش، کلیه مقالات منتشر شده در مجله حسابداری و منافع اجتماعی از سال ۱۳۹۰ تا پایان سال ۱۴۰۱ می‌باشد که جمعاً شامل ۳۶۵ عنوان مقاله می‌شود. در این پژوهش به همه شماره‌ها و متن مقالات رجوع نموده و اطلاعات مورد نیاز نظیر جنسیت نویسندگان، وابستگی سازمانی، گرایش موضوعی و... را جمع‌آوری و به وسیله نرم‌افزار اکسل تحلیل نمودیم.

۴. یافته‌های پژوهش

در این بخش پرسش‌های پژوهش براساس تجزیه و تحلیل داده‌ها پاسخ داده می‌شود:

۱. میزان مقالات منتشر شده در دوره زمانی مدنظر به چه اندازه بوده است؟

جدول ۱. میزان مقالات منتشر شده

سال	تعداد شماره منتشر شده	تعداد مقالات منتشر شده	درصد
۱۳۹۰	۳	۲۳	۶/۳۰
۱۳۹۱	۴	۳۲	۸/۷۷
۱۳۹۲	۴	۳۶	۹/۸۶
۱۳۹۳	۴	۴۰	۱۰/۹۶
۱۳۹۴	۴	۳۰	۸/۲۲

سال	تعداد شماره منتشر شده	تعداد مقالات منتشر شده	درصد
۱۳۹۵	۴	۲۶	۷/۱۲
۱۳۹۶	۴	۳۲	۸/۷۷
۱۳۹۷	۴	۳۱	۸/۴۹
۱۳۹۸	۴	۳۲	۸/۷۷
۱۳۹۹	۴	۳۰	۸/۲۲
۱۴۰۰	۴	۲۴	۶/۵۸
۱۴۰۱	۴	۲۹	۷/۹۵
جمع	۴۷	۳۶۵	۱۰۰

بررسی و ارزیابی ۴۷ شماره از مجله حسابداری و منافع اجتماعی در طی سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۱ نشان داد که در طول دوره مورد بررسی، ۳۶۵ مقاله منتشر گردیده است. همان‌گونه که در جدول ۱ مشاهده می‌شود، کمترین میزان انتشار برای سال ۱۳۹۰ می‌باشد که البته سال ۱۳۹۰ سال آغاز انتشار نشریه می‌باشد و سه شماره در این سال به چاپ رسیده است.

۲. توزیع فراوانی جنسیت نویسندگان مقالات به چه میزان بوده است؟

جدول ۲. جنسیت نویسندگان

جنسیت	تعداد	درصد
زن	۲۷۹	۳۳/۲۱
مرد	۵۶۱	۶۶/۷۹
جمع	۸۴۰	۱۰۰

همانطور که داده‌های جدول ۲ نشان می‌دهد، حدود ۶۷ درصد نویسندگان را مردان و حدود ۳۳ درصد نویسندگان را زنان تشکیل می‌دهند.

۳. توزیع فراوانی رتبه و سطح علمی نویسندگان مقالات به چه میزان بوده است؟

جدول ۳. سطح علمی نویسندگان

سطح علمی	تعداد	درصد
استاد	۴۱	۴/۸۸
دانشیار	۹۴	۱۱/۱۹
استادیار	۱۸۶	۲۲/۱۴
مریی	۶۹	۸/۲۱
دکتری	۲۵	۲/۹۸
دانشجوی دکتری	۱۶۱	۱۹/۱۷
کارشناس ارشد	۱۷۳	۲۰/۶۰
دانشجوی ارشد	۸۹	۱۰/۶۰
سایر	۲	۰/۲۴
جمع	۸۴۰	۱۰۰

همان‌گونه که در جدول ۳ مشاهده می‌شود، استادیاران با ۱۸۶ مقاله پررنگ‌ترین نقش را در تولید مقالات ایفا نموده‌اند و محققان با مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد و دانشجویان دکتری به ترتیب در جایگاه‌های بعدی قرار گرفته‌اند.

۴. توزیع فراوانی وابستگی سازمانی نویسندگان مقالات به چه میزان بوده است؟

جدول ۴. وابستگی سازمانی نویسندگان

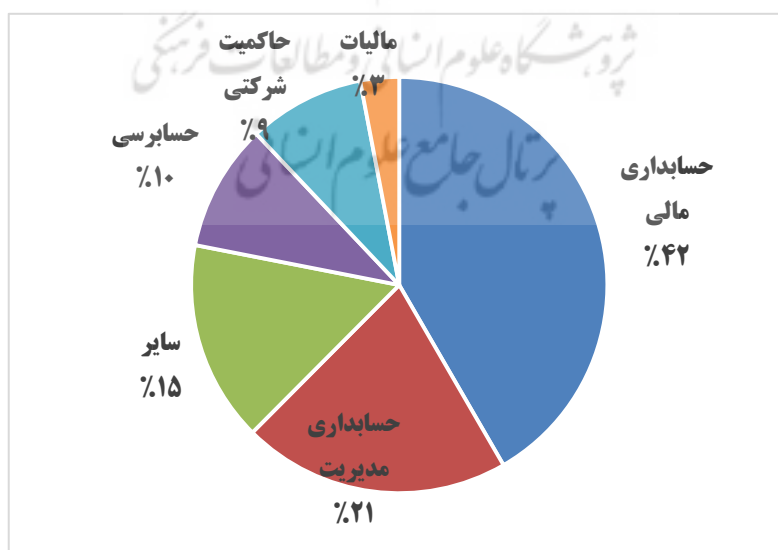
وابستگی	تعداد	درصد
دانشگاه الزهرا (س)	۷۹	۱۳/۹۰
دانشگاه پیام نور	۳۲	۵/۶۳
دانشگاه تهران	۲۵	۴/۴۰
دانشگاه اصفهان	۲۳	۰۴/۰۴
دانشگاه علامه طباطبایی	۲۲	۳/۸۷
دانشگاه شهید چمران اهواز	۱۷	۲/۹۹
دانشگاه شیراز	۱۶	۲/۸۱

همانطور که در جدول ۴ می‌بینید، دانشگاه الزهرا با ۷۹ مقاله در رتبه اول تولید مقالات قرار گرفته است و بعد از آن دانشگاه‌های پیام نور، تهران و اصفهان به ترتیب با ۳۲، ۲۵ و ۲۳ مقاله در رده‌های بعدی قرار گرفته‌اند.

۵. میزان گرایش‌های موضوعی مقالات به چه صورت بوده است؟

جدول ۵. طبقه‌بندی موضوعی مقالات

موضوع	تعداد	درصد
حسابداری مالی	۱۵۲	۴۱/۶۴
حسابداری مدیریت	۷۶	۲۰/۸۲
حسابرسی	۳۶	۹/۸۶
حاکمیت شرکتی	۳۳	۹/۰۴
مالیات	۱۱	۳/۰۱
سایر	۵۷	۱۵/۶۲
جمع	۳۶۵	۱۰۰

نمودار ۱. طبقه‌بندی موضوعی مقالات

همانطور که از نمودار شماره ۱ برمی‌آید، تحقیقات حسابداری مالی بیش از سایر موضوعات مورد اقبال نویسندگان مقالات بوده است و حسابداری مدیریت، حسابرسی، حاکمیت شرکتی و مالیات به ترتیب در رتبه‌های بعدی قرار دارند.

۶. نحوه مشارکت تولیدکنندگان مقالات به چه شکل بوده است؟

جدول ۶. مشارکت نویسندگان

تعداد نویسندگان	تعداد	درصد
۱	۳۷	۱۰/۱۴
۲	۲۰۲	۵۵/۳۴
۳	۱۰۶	۲۹/۰۴
۴ یا بیشتر	۲۰	۵/۴۸
جمع	۳۶۵	۱۰۰

یافته‌های جدول ۶ نشان می‌دهد که مقالات با دو نویسنده با حدود ۵۵ درصد از کل مقالات، بیشترین سهم را دارند و مقالات با سه نویسنده در رتبه بعدی قرار گرفته‌اند.

۷. در مقالات چه روش تحقیق‌هایی مورد استفاده قرار گرفته‌اند؟

جدول ۷. روش تحقیق‌های به کار رفته در مقالات

روش تحقیق	تعداد	درصد
آرشیوی	۳۳۱	۹۰/۶۸
پیمایشی	۳۴	۹/۳۲

با توجه به یافته‌های جدول ۷، روش تحقیق‌هایی که با استفاده از داده‌های آرشیوی انجام پذیرفته‌اند حدود ۹۱ درصد و روش تحقیق‌های پیمایشی حدود ۹ درصد از میزان کل مقالات را به خود اختصاص داده‌اند.

۵. بحث و نتیجه‌گیری

هدف اصلی پژوهش حاضر شناخت جهت‌گیری‌های نشریه حسابداری و منافع اجتماعی از لحاظ تعداد مقالات چاپ‌شده، جنسیت، رتبه علمی و میزان مشارکت نویسندگان و گرایش‌های موضوعی مقاله‌های منتشرشده مشخص شود.

بررسی تعداد مقالات موجود در این نشریه بیان می‌دارد که حداقل تعداد مقاله منتشرشده در یک شماره ۶ مورد بوده است که با مقررات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری همخوانی دارد. نتیجه کسب‌شده بیان می‌کند که وضعیت مجله حسابداری و منافع اجتماعی از حیث تعداد مقالات منتشرشده در هر شماره مناسب می‌باشد.

ارزیابی نویسندگان از حیث جنسیت بیانگر این بود که از مجموع ۸۴۰ نویسنده، سهم آقایان حدود ۶۷ درصد (۵۶۱ مورد) و سهم بانوان حدود ۳۳ درصد (۲۷۹ مورد) می‌باشد.

بررسی نگارندگان مقالات از لحاظ رتبه علمی نشان داد که سهم استادیاران در تولید مقالات حدود ۲۲ درصد بوده و در جایگاه نخست قرار دارند و محققان با مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد و دانشجویان دکتری در رتبه‌های بعدی قرار می‌گیرند.

با بررسی وضعیت وابستگی سازمانی نویسندگان مقالات توانستیم پی ببریم که دانشگاه الزهرا بیشترین تولیدات مقاله را در این مجله برعهده داشته است و دانشگاه‌های پیام نور، تهران و اصفهان در رتبه‌های بعدی قرار گرفته‌اند. در مجموع نتایجی که کسب شد بیانگر این بود که اکثر نویسندگان مقالات این مجله به مراکز و موسسات علمی و معتبر کشور وابسته بوده‌اند.

تحلیل موضوعی مقالات موجود در این مجله حاکی از آن است که حدود ۴۲ درصد از تولیدات در حوزه حسابداری مالی بوده است. تحقیقات مرتبط با حوزه‌های حسابداری مدیریت، حسابرسی، راهبری شرکتی و مالیات در رتبه‌های بعدی قرار گرفته‌اند.

ارزیابی نحوه مشارکت علمی تولیدکنندگان مقالات نشان‌دهنده آن است که مقالات با دو نویسنده، بیشترین نقش را از حیث تعداد نویسنده با سهم حدود ۵۵ درصد برعهده داشته‌اند. مقالات با سه نویسنده با سهم حدود ۲۹ درصد در رتبه بعدی قرار دارند و مقالات ۴ و ۵ نویسنده‌ای کمترین سهم را دارند و در نهایت اینچنین می‌توان گفت که به طور کلی مقالات گروهی سهمی در حدود ۹۰ درصد و مقالات انفرادی سهمی در حدود ۱۰ درصد داشته‌اند.

ارزیابی توزیع فراوانی روش پژوهش مقالات نماینگر آن است که روش تحقیق حدود ۹۱ درصد مقالات آرشویی و روش تحقیق حدود ۹ درصد دیگر از مقالات پیمایشی است و در نتیجه روش آرشویی پرکاربردترین روش پژوهش در مقالات چاپ شده در نشریه می‌باشد.

۶. منابع و مآخذ

۱. احمدی، حمید و عصاره، فریده. (۱۳۹۴). سیر تحول پژوهش‌های علم‌سنجی در ایران. *رهیافت*، ۲۵(۶۰)، ۶۹-۸۲.
۲. بمانیان، محمدرضا؛ ابافت یگانه، منصور و نادری، سیدمجید. (۱۳۸۷). ارزیابی کمی و کیفی نشریه هنرهای زیبا طی دوره ۱۲ ساله (بهار ۱۳۷۶ تا بهار ۱۳۸۷). *هنرهای زیبا*، ۳۵، ۱۳۵-۱۴۵.
۳. حبیب الهیان، محمود. (۱۳۹۰). ربع قرن جغرافیای ایران در آینه «فصلنامه تحقیقات جغرافیایی». *تحقیقات جغرافیایی*، ۲۶(۱۰۰)، ۱۴۹-۱۶۶.
۴. رهنمای رودپشتی، فریدون؛ بنی‌طالبی دهکردی، بهاره و کاویان، مریم. (۱۳۹۱). تحلیل محتوای نشریات دارای رتبه علمی-پژوهشی رشته حسابداری در ایران، *فصلنامه علمی-پژوهشی حسابداری مدیریت*، ۵(۱۵)، ۱۲۱-۱۴۳.
۵. زکی، محمدعلی. (۱۳۸۵). بررسی تحلیل محتوای گرایش‌های پژوهشی در مجلات علمی-تخصصی مدیریت، *دانش مدیریت*، ۱۹(۷۵)، ۴۳-۷۴.
۶. زنگی آبادی، علی و سلطانی، لیلا. (۱۳۸۸). تحلیل فضایی فصلنامه تحقیقات جغرافیایی (از تولد تا کنون). *تحقیقات جغرافیایی*، ۲۴(۹۵)، ۱۷۷-۱۹۴.
۷. ساعی، محمدجواد؛ لاری دشت بیاض، محمود و فاتح‌گوش، حسین. (۱۳۹۴). بررسی و تحلیل محتوای تحقیقات علمی-پژوهشی حسابرسی در دو دهه اخیر. *بررسی‌های حسابداری و حسابرسی*، ۲۲(۲)، ۲۰۳-۲۲۰.
۸. قبادی، مریم؛ محمداسماعیل، صدیقه و میرحسینی، زهره. (۱۳۹۵). تحلیل محتوای مقالات فصلنامه علمی-پژوهشی *النهج* طی سال‌های ۱۳۹۴-۱۳۸۹. *پژوهش‌های نهج البلاغه*، ۱۴(۴۹)، ۸۵-۱۰۴.
۹. نمازی، محمد و رجب‌دري، حسین. (۱۳۹۷). اخلاق حرفه‌ای حسابرسی در ایران: تحلیل محتوای *مطالعات تجربی حسابداری مالی*، ۱۵(۵۹)، ۱-۳۴.

۱۰. نوبخت، یونس. (۱۴۰۰). تحلیل محتوای مقالات علمی حوزه موضوعی مالیات در ایران، *مجله علم‌سنجی کاسپین*، ۸(۱)، ۵۸-۶۹.
۱۱. وقفی، سیدحسام؛ کامران‌راد، صدیقه؛ نظری، طاهره؛ حلاج‌نیا، الهه. (۱۳۹۹). تحلیل محتوای مقالات دوفصلنامه حسابداری دولتی از ابتدای انتشار تا پایان سال ۱۳۹۸، *دوفصلنامه علمی حسابداری دولتی*، ۷(۱۳)، ۹۷-۱۱۶.
۱۲. طرخورانی، علی، برهانی، سید عباس، ایزدپور، مصطفی و گرامی راد، فاطمه. (۱۴۰۲). بررسی جریان محتوایی دوفصلنامه حسابداری ارزشی و رفتاری (سال‌های ۱۳۹۵-۱۴۰۱). *مطالعات اخلاق و رفتار در حسابداری و حسابرسی*، ۳(۱)، ۱۱۵-۱۳۶.
۱۳. خانی‌مقدم، حامد رضا؛ شجاعی‌زاده، داود؛ نبی‌اللهی، عبدالاحد و معز، سهیلا. (۱۳۹۰). تحلیل محتوای پایان‌نامه‌های آموزشی بهداشت دانشگاه‌های علوم پزشکی تهران، تربیت مدرس و علوم پزشکی ایران در سال‌های ۱۳۸۹-۱۳۴۹. *مجله دانشکده پیراپزشکی*، ۵(۱)، ۸۰-۹۰.
14. Barrick, J.A., N. Mecham, S.L. Summers, D.A. Wood. (2017). Ranking Accounting Journals by Topical Area and Methodology. Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=2848560> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2848560>.
15. Guffey, D.M., and N.L. Harp. (2017). the Journal of Management Accounting Research: A Content and Citation Analysis of the First 25 Years. *Journal of Management Accounting Research*. 29(3), 93-110.
16. Namazi, M., & Taak, F., (2022). Accounting analysis of the Achaemenes archives: a summative content analysis. *Accounting History Review*, 32(2), 145-171.
17. Shields, M. D. (1997). Research in management accounting by North Americans in the 1990s, *Journal of Management Accounting Research*, 9, 3-61.

Analysis of the content of articles in “Accounting and Social Interests” from the beginning of publication to the end of 1401

Ali Mashaei¹
Seyyed Abbas Borhani^{*2}

Abstract

Purpose: The purpose of this study is to know the content characteristics of the articles in the Journal of Accounting and Social Interests. **Method:** This is a descriptive research, and in it, the content analysis of 365 articles published in 47 issues of the aforementioned publication between 2010 and 2011 was discussed. **Results:** The evaluation of the authors in terms of gender showed that the share of men is 67% and the share of women is 33%. The review of authors in terms of scientific rank showed that assistant professors are in the first position of productions. Examining the status of the authors' organizational affiliation showed that Al-Zahra University was responsible for the most productions in this journal. Thematic analysis of the articles in this magazine indicates that the majority of productions were in the field of financial accounting. **Conclusion:** The results indicate that men have played a role twice as much as women in the production of articles in this journal, and assistant professors have had the most productions compared to other scientific levels, which is probably due to issues related to their promotion. The status of the authors' organizational affiliation indicated that most of the authors of this journal were affiliated to the prestigious scientific centers and institutions of the country. **Contribution:** The review of the content of this magazine provides an objective picture of its current conditions and also shows thematic trends and possible defects in the articles of this magazine.

Keywords

Content analysis, scientific journal, accounting article, social interests.

1. Ph.D. Student, Department of Accounting, Qom Branch, Islamic Azad University, Qom, Iran, (alimashaei2022@gmail.com).
2. Assistant Professor, Department of Accounting, Qom Branch, Islamic Azad University, Qom, Iran, corresponding author, (s.borhani1352@gmail.com).

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی